

Opdat u volmaakt en volkomen zult zijn

Serie over de Jakobusbrief, #2

Yanna Van de Poll

Leerdienst 14 september 2025

Protestantse gemeente De Ontmoeting, Almelo

Vanavond staat opnieuw de brief van Jakobus centraal. Deze keer staan we stil bij Jakobus 1:1-6. Laten we dit gedeelte samen lezen

In vers 4 schrijft Jakobus: *Opdat u volmaakt en volkomen zult zijn*. Het is alsof we Jezus horen spreken die in zijn Bergrede eveneens heeft gezegd: *“Weest volmaakt zoals jullie hemelse Vader volmaakt is”* (Matteüs 5:48).

Uit dit vers is mijn thema voor deze avonddienst gehaald: opdat we volmaakt en volkomen zullen zijn, oftewel opdat we een volwassen christen zullen zijn.

Wij kennen de Heer misschien al heel lang, maar hoe staat het met onze rijpheid, hoe staat het met onze volwassenheid, onze volkomenheid?

En wat bedoelt Jakobus met deze aanbeveling om een volmaakte of een volwassen christen te zijn? Jakobus geeft ons vele aspecten van een volwassen christen in zijn brief, maar vanavond staan we alleen maar stil bij deze paar verzen die we net gelezen hebben.

Maar eerst de vraag: wie is Jakobus?

Wie is Jakobus?

In de Bijbel komen we verschillende mannen tegen die de naam Jakobus dragen. Is hij een van twee discipelen die deze naam droegen: Jakobus, zoon van Zebedeüs en broer van Johannes? Of Jakobus, de zoon van Alfeüs? Of – derde mogelijkheid – is hij wellicht Jakobus, de broer van Jezus?

De meeste commentatoren zijn het erover eens dat de schrijver van deze brief inderdaad de broer van Jezus is.

Als hij de broer van Jezus is, dan geloofde hij in het begin van de bediening van Jezus op aarde helemaal niet in Hem. Johannes merkt in zijn evangelie op over hem en zijn broers: *“Want zijn broers geloofden niet in Hem”* (Johannes 7:5).

Zijn broers geloofden niet in Hem. Zij dachten dat hij niet wijs was geworden, dat hij zijn zinnen had verloren. Ze wilden hem tot de orde roepen.

Maar later werd Jakobus is een discipel van Jezus geworden.

Van een man die de spot dreef met zijn broer Jezus, werd hij zijn discipel. Van een trotse man werd hij een dienaar van Jezus.

Dat blijkt uit de manier waarop Jakobus zichzelf aan het begin van zijn brief voorstelde: als een dienaar van God en van de Here Jezus Christus. Het Grieks is nog sterker: hij presenteert zichzelf als slaaf. Een slaaf had destijds geen enkele rechten,

een slaaf was volledig afhankelijk van zijn meester en onderworpen aan een absolute gehoorzaamheid. Zo ziet Jakobus zichzelf, volkomen afhankelijk van Jezus.

De Heer vormde Jakobus tot een volwassen man in het geloof, een man met veel wijsheid. Daar getuigt hoofdstuk 15 van Handelingen van. We vinden hem daar terug aan het hoofd van de gemeente in Jeruzalem, tijdens een uitzonderlijke vergadering waarbij zijn wijsheid en volwassenheid opvallen. Hij is een steunpilaar van de kerk in Jeruzalem geworden. Daarom kan hij in zijn brief zijn medebroeders en -zusters maar ook ons aansporen om 'volmaakt en volkomen' te zijn. Laten we eens in de tekst duiken om te zien wat hij daarmee bedoelt.

Een volmaakte mens

Wanneer Jakobus spreekt over een volmaakt mens, spreekt hij niet over een mens zonder zonde, maar over een volwassen man of vrouw in het geloof, een evenwichtig mens. Volmaakt impliceert een volheid van christelijke deugden.

God wil niet alleen dat alle mensen gered worden. Hij wil ook dat ze deelnemen aan zijn doel: volwassen worden, volmaakt zijn.

De brief van Jakobus vormt een logisch vervolg op de brief aan de Hebreeënen, omdat één van de hoofdthema's van Hebreeënen de geestelijke volwassenheid is. Dit thema van volwassenheid komt in die brief minstens dertien keer voor. Het sleutelvers staat in Hebreeënen 6:1: "*laten wij streven naar volmaaktheid*".

Streven naar volmaaktheid, dat wil zeggen, streven naar geestelijke volwassenheid.

Voor Jakobus doorloopt de groei naar volwassenheid een aantal stadia.

Dat blijkt uit de perikoop die we zojuist hebben gelezen. In feite geeft Jakobus ons drie stappen die ons helpen in dit proces van volwassenheid.

1 Beschouw het als enkel vreugde, mijn broeders, wanneer u in allerlei verzoeken terecht komt

De eerste stap vinden we in vers 2: *Beschouw het als enkel vreugde wanneer u in allerlei verzoeken terecht komt*. De eerste stap is gelegen in het werkwoord *overwegen, beschouwen*. Jakobus roept ons op om beproevingen te beschouwen als een onderwerp van vreugde. In de context betekent beschouwen: evalueren, dat wil zeggen, verder kijken dan de beproeving, verder kijken dan de moeilijkheid of het lijden, zodat we ons zelfs kunnen verheugen. Verbazingwekkend, nietwaar?

Beproevingen beschouwen als een reden tot vreugde.

De apostel Paulus zegt hetzelfde in Romeinen 5:3: "*Wij verheugen ons zelfs in onze nood*." Het Griekse woord dat met nood is vertaald, verwijst naar alles wat ons onder druk kan zetten. Het wordt soms vertaald als 'verdrukkingen' of 'beproevingen'. Zeggen dat we blij zouden moeten zijn met zoveel problemen en beproevingen is echter een verkeerde interpretatie. Paulus zegt: wij verheugen ons zelfs *in* onze nood. Hij zegt niet: wij verheugen ons over onze problemen en lijden. Ook zegt hij niet dat

we plezier moeten beleven aan ons verdriet of moeilijke omstandigheden. Dat zou een verkeerde interpretatie zijn.

We lezen van Jezus dat hij erg bang was over zijn aanstaande dood aan het kruis toen Hij daarmee worstelde in de tuin van Getsémané. Hij verheugde zich helemaal niet over zijn lijden. Hij bad zelfs of God die beker van Hem weg zou willen nemen. Maar God hielp Hem om verder te kijken dan zijn lijden, erover heen te kijken. In de Hebreeënbrief staat dat Jezus het kruis kon verdragen vanwege *“de vreugde die Hem werd voorgesteld”* (12:2). Jezus keek verder dan het lijden, Hij keek naar het doel van het lijden, naar het resultaat. Hij verheugde zich bij voorbaat al over de overwinning op de dood en zijn terugkeer naar zijn Vader om voor eeuwig zijn glorie te delen. Het was dit perspectief dat Hem de diepe vreugde gaf om het lijden te ondergaan.

Beproeving heeft twee kanten

Het woord Grieks voor beproeving heeft twee kanten: het kan vertaald worden met beproeving of met verleiding, zoals gebeurd is in de verzen 12-15. Dit lijkt tegenstrijdig maar dat is het niet, want dezelfde situatie kan voor ons een beproeving zijn of een verleiding.

Beproeving is positief, verleiding is negatief. God verleidt niemand, maar Hij stelt ons wel op de proef om ons te vormen. Zijn doel is positief. Verleiding heeft een negatief doel: ons te laten zondigen met als einddoel de dood. Verleiding komt voort uit begeerte, uit zonde zegt Jakobus.

Let op: de verleiding op zich is nog geen zonde, daarom mogen we bidden: Heer leid ons niet in verzoeking (zelfde woord). God laat moeilijkheden en beproevingen toe waardoor wij verleid zouden kunnen worden om opstandig te worden, om te zondigen, om boos op God te worden en verbitterd te worden zodat we Hem zelfs de rug toekeren. Daarom benadrukt Jakobus de beproevingen te beschouwen als een onderwerp van vreugde. Verder kijken dan onze beproevingen helpt ons om de beproevingen te verdragen, omdat ze ons zuiveren zodat we zonder vlek of rimpel voor God kunnen verschijnen (Efeziërs 5:27).

Job kan ons hierin helpen. Te midden van zijn onheil zei hij: *“Als God mij op de proef heeft gesteld, zal ik er zuiver als goud uit tevoorschijn komen”* (Job 23:10).

Beproevingen zuiveren ons zodat we voorbereid worden op de ontmoeting met God. Het is gemakkelijker om lijden te verdragen als je weet dat het een doel dient en dat het niet tevergeefs is. Door verder te kijken dan onze beproevingen kunnen we een andere houding tegenover onze beproevingen aannemen. Dat is een keuze die we kunnen maken. Een opdracht zelfs, want het werkwoord staat in de gebiedende wijs: beschouw uw beproevingen. Het is een keuze, een keuze die afhangt af van onze wil.

De laatste menselijke vrijheid

Om dit te illustreren stuitte ik op een waargebeurd verhaal dat zich afspeelde tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Het gaat over Victor Frankl, een Oostenrijkse professor in neurologie en psychiatrie, geboren in Wenen in 1905. Hij is de bedenker van een nieuwe therapie, die hij logotherapie noemde. Hij was een van de vele Joden die tot de concentratiekampen van Dachau waren veroordeeld. Terwijl hij in het kamp zat, ontnamen de bewakers hem alles. Ze beroofden hem van zijn identiteit, zijn vrouw, zijn familie, zijn kleren en zelfs zijn trouwring. Maar één ding konden ze hem niet afnemen: zijn vrijheid van denken, zijn gevoelsleven en zijn wil.

Ik citeer uit zijn autobiografie: *“De laatste menselijke vrijheid is het vermogen om je houding te kiezen in het licht van bepaalde omstandigheden”*.

Deze vrijheid hielp hem om weerstand te kunnen bieden aan de verschrikkingen in het kamp en verder te kijken dan zijn lijden. Hij kwam tot deze ontdekking omdat hij in het kamp met verbazing zag dat de meest robuuste, de meest actieve, de meest sterken als eersten stierven, terwijl degenen die het zwakst leken te zijn zich veel langer konden verzetten. Dat intrigeerde hem. Hij wilde weten wat hun geheim was en hij ontdekte het volgende:

Ik citeer nogmaals uit zijn biografie: *“Geconfronteerd met het absurde hadden de meest kwetsbaren een innerlijk leven ontwikkeld dat hen de ruimte gaf om hoop te behouden. »*

Wat Frankl ontdekte, beschrijft Jakobus in zijn brief: verder kijken dan de omstandigheden, een sterk innerlijk leven met God ontwikkelen, het lijden beschouwen als een instrument dat onze relatie met God versterkt en ons daardoor ondanks de moeilijkheden vreugde schenkt. Als alles goed gaat, denken we daar niet over na. Maar als alles misgaat, als we beproevingen en lijden meemaken, als we met een ernstige ziekte geconfronteerd worden of een gemis, dan kunnen we beginnen te twijfelen en te wankelen. Daarom spoort Jakobus ons aan om een stapje terug te doen en na te denken over onze houding, deze te *beschouwen*.

2. Weten dat de beproevingen tot standvastigheid leidt (1:3)

De tweede stap die Jakobus aanwijst, gaat nog verder.

Deze vinden we in vers 3: **Weten** dat de beproevingen tot standvastigheid leidt met het accent op het werkwoord **weten**. **Weten** dat het beproeven van je geloof geduld voortbrengt.

Paulus gebruikt dezelfde woorden in zijn brief aan Romeinen 5:3 en 4: *„Wij verheugen ons zelfs in onze moeilijkheden, omdat wij **weten** dat moeilijkheden geduld voortbrengen.”*

Eerlijk gezegd: zodra we te maken hebben met beproevingen, weten wij dan dat de beproevingen geduld in ons bewerken? Zijn wij daarvan overtuigd? Weten wij dat

lijden ons helpt geduldiger te worden? Als we naar onszelf kijken, kunnen we dan zeggen dat we geduldiger zijn geworden nadat we beproevingen hebben doorstaan? Het is waar dat beproevingen ons kunnen zuiveren, beproevingen kunnen ons helpen om verder te kijken dan de omstandigheden, maar *weten* we dat beproevingen geduld in ons voortbrengen, dat de vrucht van lijden geduld is? Zijn we daarvan doordrongen?

Voor Jakobus en Paulus is geduld heel belangrijk.

Waarom? Waarom spoort de bijbel ons aan om geduld te hebben?

De bijbel spoort ons aan om geduld te hebben, omdat God geduldig is. God is oneindig geduldig. Maar vooral, omdat Gods Woord ons daartoe aanspoort: *“Wees daarom geduldig, broeders, tot de komst van de Heer”* (Jakobus 5:7).

De mannen met geloof in de Bijbel toonden allemaal veel geduld. Abraham heeft 25 jaar geduldig gewacht op de geboorte van zijn zoon Izaak. Mozes heeft veertig jaar in de woestijn gewacht voordat hij nog eens veertig jaar in dezelfde woestijn doorbracht met het volk Israël. Wat een geduld! Geloof me, Mozes heeft dit geduld door vele beproevingen moeten leren.

Bidden om geduld

Ik moet denken aan een verhaal van een jonge christen. Op een mooie ochtend benaderde hij zijn voorganger om hem te vragen voor hem te bidden. Want hij was een opvliegende jonge man en door zijn opvliegendheid raakte hij veel vrienden kwijt. Kortom, het ontbrak hem aan geduld. De voorganger stelde voor om samen ervoor te bidden. Een gebed die de jonge man verbaasde, want in zijn gebed bad de voorganger:

Heer, stuur naar deze jongeman beproevingen in de ochtend

Heer, stuur naar deze jongeman beproevingen op de middag

Heer, stuur naar deze jongeman beproevingen in de....

Hij kwam niet verder met zijn gebed want de jongeman onderbrak hem: “Sorry dominee, ik vroeg niet om beproevingen, maar om geduld.”

“Inderdaad,” antwoordde de predikant, “maar het zijn de beproevingen die geduld voortbrengen. Als je geduld wilt hebben, moet je beproevingen leren doorstaan.

De enige manier waarop God geduld in ons kan ontwikkelen, is door beproevingen in ons leven toe te staan.”

Een ander woord dat nog beter uitdrukt wat Jakobus bedoelde met geduld is uithoudingsvermogen. In dit woord schuilt een tijdsbegrip, volhouden in de tijd, uithouden. Uithoudingsvermogen openbaart zich in de loop van de tijd.

Uithoudingsvermogen kun je niet leren door een veel boeken te lezen. Of door het bijwonen van Bijbelstudies of veel conferenties. Helaas, we zullen moeilijkheden in het leven onder ogen moeten zien en erop moeten vertrouwen dat God geduld in ons zal voortbrengen.

Soms lijken we net op een klein meisje dat op een dag een vlinder tegenkwam die uit zijn cocon wilde kruipen en die daar veel moeite mee had. Het meisje kreeg medelijden en nam de cocon in haar handen om beter te kijken naar de worsteling van de toekomstige vlinder die zich uit zijn gevangenis wilde bevrijden. Ze zag hem vechten tegen de wanden van de cocon. En ze dacht, och wat zielig toch en opeens kreeg ze een idee. Ze ging snel naar huis en zocht een schaar en opende de cocon zodat de vlinder moeiteloos kon ontsnappen.

Maar.....helaas, dit was fataal voor de vlinder. In plaats van vrolijk weg te vliegen, zoals het meisje had gehoopt, bleef de vlinder daar, niet in staat zijn vleugels uit te spreiden of zich zelfs maar recht te trekken. De bewegingen die hij maakte om zich uit de cocon te bevrijden, waren namelijk essentieel voor hem om hem in staat te stellen zijn spieren van zijn vleugels te versterken.

Voor ons is het hetzelfde. Moeilijkheden dienen om ons sterk te maken, ze zorgen ervoor dat we uithoudingsvermogen krijgen, het vermogen om ondanks de moeilijkheden rechtop te blijven staan.

Als laatste geeft Jakobus ons nog een derde aanwijzing, die staat in vers 4: *laat die volharding ook volledig mogen doorwerken.*

3. De Heer zijn werk laten doen

Hoe laten we die volharding volledig doorwerken in ons leven? Door de Heer zijn werk in ons te laten doen, door Hem te vertrouwen dat Hij tot zijn doel komt met ons. God bewerkt de volharding in ons als we Hem toestaan om Zijn werk in ons te laten doen. Hij vraagt alleen van ons om Hem die ruimte te geven zodat de volharding volledig kan doorwerken in ons leven. Een voorbeeld is het elven van Jozef. God heeft 13 jaar lang in Jozefs leven gewerkt en hem door verschillende beproevingen heen laten gaan voordat hij geschikt was om een belangrijke positie in Egypte op zich te nemen. Een ander voorbeeld is Mozes. Mozes heeft veertig jaar lang nodig gehad voordat hij klaar was voor zijn taak als leider van het volk Israël. Hij heeft geduld geleerd. De vrucht van geduld berust op niets anders dan nederigheid. In Numeri 12:3 lezen we deze getuigenis over Mozes: *“Doch Mozes was zeer zachtmoedig, meer dan alle mensen, die op den aardbodem waren.”*

Hoe nederig zijn we om God zijn werk in ons te laten doen. Hoe meer we toestaan dat de Heer Zijn werk in ons volbrengt, hoe nederiger we zullen worden. Dat zien we in het leven van Mozes.

God kan ons karakter niet vormen als we niet meewerken. Als wij Hem weerstaan, zal Hij ertoe worden gebracht ons te corrigeren zoals een vader zijn zoon corrigeert. Maar als wij ons vrijwillig aan Hem onderwerpen, zal Hij Zijn werk in ons kunnen

volbrengen. Want God is niet tevreden met halfslachtig werk. Hij wil een volkomen, een volmaakt werk in ons doen.

Dit vraagt om een houding van geduld, nederigheid en vertrouwen.

Op voorwaarde van niet spreken

Dit wil ik graag illustreren met een voorbeeld van een zendeling die zich geroepen voelde om zich in het hart van de bush te vestigen. Hij voelde zich geroepen om het evangelie te brengen aan een stam die altijd zendelingen had verjaagd of vermoord. Een gevaarlijke situatie, toch voelde hij zich geroepen door God. Zijn zendingsorganisatie drukt hem op het hart dat hij erheen kon gaan, op voorwaarde dat hij nooit één woord zei over zijn geloof in Jezus om te voorkomen dat ze weer een zendeling verloren. Deze voorwaarde van de zendingsorganisatie was voor hem heel moeilijk te aanvaarden.

Na even nadenken was hij er zeker van dat hij daar toch heen moest gaan ondanks de beperking. En hij ging onder hen wonen. Omdat het hem verboden was het evangelie te verkondigen, deed hij dit met daden. Jarenlang leefde hij bij deze stam. Hij verleende zoveel mogelijk hulp aan degenen die het nodig hadden. Hij verbond de gewonden en bad in stilte voor de zieken.

Na een tijdje begon de stam deze houding van dienstbaarheid te waarderen. Ze aarzelden niet langer om hem om hulp te vragen. Hij had zijn plaats verdiend, maar hij kon nog steeds niets over Jezus vertellen. Gelukkig verloor hij de moed niet en bad elke dag voor deze mensen. Hij had geleerd geduldig te zijn en God zijn werk te laten doen. Hij leefde in volkomen afhankelijkheid van God. Uiteindelijk stierf hij zonder de vreugde te hebben gekend het evangelie met die stam te delen.

Enige tijd later arriveerden andere zendelingen in deze stam en begonnen wel openlijk over Jezus en zijn leven te praten. Tot hun grote verbazing toonde de stam geen enkele vijandigheid. Integendeel, de mensen zeiden tegen hem: “de man waar je het over hebt, hebben wij gekend. Hij heeft vele jaren onder ons gewoond, maar is gestorven. Zijn graf ligt bij ons, niet ver hier vandaan.”

Het geduld van deze eerste zendeling begon vruchten af te werpen. Want in die eens zo vijandelijke stam kwamen er velen tot geloof, er was zelfs sprake van een opwekking. Wat een voorbeeld van deze moedige zendeling die door zijn nederige houding leerde de Heer zijn gang te laten gaan, zodat Zijn werk volbracht kon worden en niet het zijne.

Tot slot.

Jakobus geeft ons drie stappen naar de volwassenheid:

- beschouwen,
- weten, en
- de Heer zijn werk laten doen.

Deze drie stappen samen vormen de wijsheid waar Jakobus in vers 5 over schrijft en die we allemaal nodig hebben.

Want waarom hebben we wijsheid nodig als we beproevingen ervaren? Meestal vragen we om kracht, genade of zelfs verlossing toch? Welnu, we hebben wijsheid nodig om de kans die God ons biedt tijdens de beproevingen om te groeien naar volwassenheid niet te missen. Wijsheid helpt ons te begrijpen hoe de Heer onze moeilijke situatie tot Zijn glorie kan gebruiken door ons te vormen naar zijn Beeld. Jakobus nodigt ons niet alleen uit om wijsheid te vragen, maar hij beschrijft ook hoe we erom moeten vragen: met geloof, met vertrouwen.

We mogen God in geloof om wijsheid vragen, want er staat immers geschreven dat Hij ons wijsheid geeft **zonder** verwijt.

Moge de Heer ons helpen deze drie principes in praktijk te brengen en de wijsheid te verwerven die ons naar de geestelijke volwassenheid leidt. Om ons in dit werk aan te moedigen, wil ik graag eindigen met een vers uit de brief aan de Hebreëën.

“Welnu dan, laten ook wij, nu wij door zo'n menigte van getuigen omringd worden, alle last en de zonde afleggen, die ons zo gemakkelijk verstrikt en laten wij met volharding de wedloop lopen die voor ons ligt, terwijl wij het oog gericht houden op Jezus, de Leidsman en Voleinder van het geloof” (12:1).

Moge de Heer ons zegenen door Zijn Woord uit Jakobus. Amen